

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΜΑΪΟΥ-ΙΟΥΝΙΟΥ 2018-2019

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑΞΗ: Β΄

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : 03-06-2019

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ώρες
(10:30-12:30)

ΟΔΗΓΙΕΣ:

1. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τρία (3) μέρη.
2. Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή ταινίας (Tipp-ex).
3. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από **πέντε (5)** αριθμημένες σελίδες.
4. Να απαντήσετε σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται σε κάθε μέρος.
5. Όλες οι απαντήσεις να γραφτούν με **μπλε στυλό** πάνω στα φύλλα εξέτασης.

ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΡΗ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΕΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (30 Μονάδες)

Να απαντήσετε και στις τρεις (3) ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες.

A1. Κάθε στοιχείο της Στήλης Α΄ αντιστοιχεί με ένα (1) στοιχείο της Στήλης Β΄. Να γράψετε στα φύλλα εξέτασής σας τους αριθμούς της Στήλης Α΄ και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της Στήλης Β΄ που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Προσοχή: Στη Στήλη Β΄ περισεύουν δύο (2) στοιχεία.

(μον.10)

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Λέων Γ΄ Ίσαυρος	α. Απελευθέρωση της Κύπρου από τους Άραβες
2. Πατριάρχης Φώτιος	β. Αναστήλωση των εικόνων
3. Ηράκλειος	γ. Μετοικεσία Κυπρίων
4. Αυγούστα Θεοδώρα	δ. «Πιστὸς ἐν Χριστῷ βασιλεὺς»
5. Ιουστινιανός Β΄	ε. Μάχη στο Μυριοκέφαλο
	στ. Μυριόβιβλος
	ζ. Εικονομαχία

A2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη «**σωστό**» ή «**λάθος**», δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

(μον.10)

- α) Ο Κωνσταντίνος Α΄ έδειξε ευνοϊκή στάση προς τον Χριστιανισμό.
- β) Αρχιτέκτονες της Αγίας Σοφίας ήταν ο Ανθέμιος και ο Ισίδωρος.
- γ) Οι Νεαρές του Ιουστινιανού περιλάμβαναν γνώμες Ρωμαίων νομικών.

- δ) Οι Μακεδόνες αυτοκράτορες έκτισαν τρία (3) κάστρα στον Πενταδάκτυλο για την άμυνα της Κύπρου.
- ε) Τη δημιουργία των θεμάτων επέβαλαν οι ανάγκες της άμυνας της αυτοκρατορίας εναντίον των Αράβων.
- στ) Κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας στην Κύπρο οι πάροικοι πλήρωναν ετήσιο κεφαλικό φόρο.
- ζ) Οι εκστρατείες του Ηράκλειου εναντίον των Περσών είχαν έντονο θρησκευτικό χαρακτήρα.
- η) Το Βυζαντινό κράτος στήριξε τους αγώνες των δυνατών και τις επιδιώξεις τους.
- θ) Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους έγινε το 1204.
- ι) Η τέταρτη σταυροφορία είχε καθαρά θρησκευτικό χαρακτήρα.

A3. Να ταξινομήσετε τα πιο κάτω ιστορικά γεγονότα σύμφωνα με τη χρονολογική τους σειρά, ξεκινώντας από το αρχαιότερο και αριθμώντας τα από το 1 μέχρι το 5. (μον.10)

- α) Σχίσμα Εκκλησιών
- β) Μάχη στο Μυριοκέφαλο
- γ) Μάχη στο Κλειδί
- δ) Ίδρυση της Κωνσταντινούπολης
- ε) Μάχη στο Ματζικέρτ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (35 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Να απαντήσετε και στις τρεις (3) ερωτήσεις.

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

- α) Ασσίζες** (τι ήταν οι Ασσίζες της Υψηλής Αυλής και τι της Χαμηλής Αυλής) (μον.5)
- β) Σταυροφορίες** (ορισμός, χρονολογία, τρεις (3) παράγοντες που συνέβαλαν στη διαμόρφωσή τους) (μον.5)
- γ) Στάση του Νίκα** (πότε έγινε, αντίπαλες δυνάμεις, δύο (2) συνέπειες) (μον.5)

B2. Να γράψετε **τρία (3) προνόμια** που παραχώρησε ο Αλέξιος Α΄ Κομνηνός στους Βενετούς με το Χρυσόβουλο του 1082 και να παρουσιάσετε **δύο (2) συνέπειες** που είχε για το Βυζάντιο η παραχώρηση αυτών των προνομίων. (μον.10)

B3. Ποιους **στόχους** είχε θέσει η Λατινική Εκκλησία όταν οι Φράγκοι κατέλαβαν την Κύπρο; Να αναφέρετε τις **τρεις (3) αποφάσεις** που λήφθηκαν στα πλαίσια της Συνόδου στη Λεμεσό (1220). (μον.10)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (35 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Να απαντήσετε και στις τρεις (3) ερωτήσεις.

Ερώτηση 1^η

I. «Κύριο γεγονός στην πρώιμη ιστορία του βυζαντινού κράτους είναι η μετάθεση της πρωτεύουσάς του και του κέντρου βάρους του από τη Δύση στην Ανατολή. Πραγματικά, η μετάθεση υπαγορεύτηκε από λόγους κυρίως στρατιωτικούς: στα Βορειοανατολικά και Ανατολικά σύνορα του κράτους, στο μέτωπο δηλ. του Δούναβη και της Ασίας, η πίεση των εξωτερικών εχθρών γινόταν μέρα με τη μέρα μεγαλύτερη. Η θέση του νέου κρατικού κέντρου ήταν εξαιρετικά πετυχημένη. Στο μεταίχμιο δύο ηπείρων, προστατευμένη στις τρεις πλευρές της από θάλασσα, ήταν από στρατιωτική άποψη εκλογή πρώτης τάξεως. Από αυτήν μπορούσε κανείς να επιβλέπει, τόσο τα βαλκανικά όσο και τα περσικά σύνορα του κράτους».

Το Βυζαντινό κράτος, Ι. Καραγιαννόπουλος

II. «Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της Κωνσταντινούπολης, από την ίδρυσή της και εξής, είναι η αδιάκοπη σύγκριση και ταυτόχρονα, αντιπαράθεσή της με την πρεσβύτερα Ρώμη που τώρα πια, είναι πρωτεύουσα μόνο του δυτικού τμήματος της αυτοκρατορίας. Η Κωνσταντινούπολη χωρίζεται όπως η Ρώμη σε 14 συνοικίες (ρεγεώνες), έχει κι αυτή επτά λόφους και κτήρια κυβερνητικά και δημόσια ανάλογα με τη Ρώμη.[..] Ο Θεοδόσιος Α΄ θα φροντίσει να προβιβάσει την Κωνσταντινούπολη σε πατριαρχείο, έτσι ώστε ο κλήρος της πρωτεύουσας να υπολογίζει την εξουσία».

Τ. Λουγγής, Επισκόπηση της Βυζαντινής Ιστορίας, τ. Α΄ (324-1204), Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1998

Αφού μελετήσετε προσεκτικά τα παραπάνω παραθέματα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

1α) Να αναφέρετε και να εξηγήσετε **τρεις (3) λόγους** για τους οποίους ο Κωνσταντίνος Α΄ επέλεξε το Βυζάντιο, για να ιδρύσει εκεί τη νέα πρωτεύουσα του κράτους του. **(μον.6)**

1β) Ποιο ήταν το **ιδιαιτερο χαρακτηριστικό** της Κωνσταντινούπολης; Να γράψετε **τέσσερα (4) κτήρια** που θύμιζαν τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη. **(μον.5)**

Ερώτηση 2^η

«Τις πρώτες μέρες του Απριλίου 1453 ο Μωάμεθ Β΄ συγκέντρωσε ένα δυνατό στράτευμα κάτω από τα τείχη της πόλεως. Απέναντί του βρίσκονταν από την πλευρά των Βυζαντινών μόνο 5.000 Έλληνες περίπου και 2.000 αλλοεθνείς υπερασπιστές. Το κύριο σώμα των Δυτικών πολεμιστών αποτελούσαν 700 Γενοβάτες που είχαν φθάσει στην Κωνσταντινούπολη [...] Ο Μωάμεθ Β΄ αποφάσισε να εξαπολύσει τη γενική επίθεση στις 29 Μαΐου. Την παραμονή το βράδυ και ενώ ο σουλτάνος προετοιμάζε τα στρατεύματά του για τη μάχη, οι χριστιανοί, Έλληνες και Λατίνοι, τελούσαν στην Αγία Σοφία την τελευταία θεία λειτουργία [...] Τις πρώτες πρωινές ώρες άρχισε η επίθεση από τρεις πλευρές. Οι ηρωικοί υπερασπιστές κράτησαν για πολλή ώρα την εισβολή και απέκρουσαν όλες τις επιθέσεις. Τότε ο σουλτάνος έριξε στη μάχη την κύρια εφεδρεία του, τους Γενίτσαρους, και ύστερα από σκληρό αγώνα το επίλεκτο αυτό σώμα κατόρθωσε να ανέβει στο τείχος. [...] Η πόλη έπεσε γρήγορα στα χέρια τους. Ο Κωνσταντίνος ΙΑ΄ αγωνίσθηκε ως την τελευταία στιγμή και μέσα στη συμπλοκή βρήκε το θάνατο όπως το επιζητούσε. Τρεις μέρες και τρεις νύχτες κράτησε η λεηλασία, όπως είχε υποσχεθεί ο σουλτάνος στους στρατιώτες του για να αναπτερώσει το ηθικό τους. Καταστράφηκαν αντικείμενα ανυπολόγιστης αξίας, μνημεία τέχνης και πολύτιμα χειρόγραφα, εικόνες και εκκλησιαστικοί θησαυροί. Ο Μωάμεθ Β΄ εισήλθε θριαμβευτικά στην κατακτημένη πόλη».

G.Ostrogorsky, Ιστορία του Βυζαντινού κράτους, εκδ. Στέφ. Βασιλόπουλος, Αθήνα 2002, σελ. 274

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα :

2α) Να αναφέρετε **πότε ακριβώς** έγινε η Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους, **ποιος** ήταν ο τελευταίος Βυζαντινός αυτοκράτορας και **ποιος** ο Οθωμανός Σουλτάνος που κατέλαβε την Κωνσταντινούπολη.

(μον.3)

2β) Να αναφέρετε και να εξηγήσετε **δύο (2) λόγους** που οδήγησαν στην Άλωση της Κωνσταντινούπολης.

(μον.4)

2γ) Να εξηγήσετε **δύο (2) συνέπειες** της Άλωσης της Κωνσταντινούπολης και να αναφέρετε **τέσσερα (4) συγκεκριμένα στοιχεία** που να δείχνουν την πνευματική προσφορά του Βυζαντίου στον ευρωπαϊκό και παγκόσμιο πολιτισμό.

(μον.6)

Ερώτηση 3^η

Η παραχώρηση των προνομίων από τον Αυτοκράτορα Ζήνωνα στον Αρχιεπίσκοπο Ανθέμιο. Εικαστική απόδοση της τοιχογραφίας από το ναό του Αποστόλου Βαρνάβα, Σαλαμίνα, 20^{ός} αιώνας (γραμματόσημο Τμήματος Ταχυδρομικών Υπηρεσιών)

Αφού μελετήσετε την πιο πάνω εικόνα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

3α) Να γράψετε τα **τρία (3) προνόμια** που παραχώρησε ο αυτοκράτορας Ζήνωνας στον Αρχιεπίσκοπο Ανθέμιο και τους διαδόχους του. (μον.6)

3β) Να εξηγήσετε τη **σημασία** που είχε η παραχώρηση αυτών των προνομίων για την Εκκλησία της Κύπρου. (μον.5)

Η Διευθύντρια

.....
Δρ Αγάθη Κυριάκου Καμμά

Ερώτηση 3^η

*Η παραχώρηση των προνομίων από τον Αυτοκράτορα Ζήνωνα στον Αρχιεπίσκοπο Ανθέμιο. Εικαστική απόδοση της τοιχογραφίας από το ναό του Αποστόλου Βαρνάβα, Σαλαμίνα, 20^{ός} αιώνας.
(γραμματόσημο Τμήματος Ταχυδρομικών Υπηρεσιών)*

Αφού μελετήσετε την πιο πάνω εικόνα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

α) Να γράψετε τα **τρία (3) προνόμια** που παραχώρησε ο αυτοκράτορας Ζήνωνας στον Αρχιεπίσκοπο Ανθέμιο και τους διαδόχους του. (μον.6)

β) Να εξηγήσετε τη **σημασία** που είχε η παραχώρηση αυτών των προνομίων για την Εκκλησία της Κύπρου. (μον.5)

Οι Εισηγήτριες

Η Διευθύντρια

Μηνά Ρένα

.....

Χριστοδούλου Μαγδαλένα

.....

Κουτσού Κυπρούλα

.....

Πάυλου Μαρία

.....

.....
Δρ. Αγάθη Κυριάκου Καμμά